OPRACOWAŁA:

Izabela Żłobińska
Szkoła Podstawowa w Olsztynie

Odpowiedzialność za własną planetę – powietrze jako dobro wspólne w świetle przesłania *Małego Księcia*

POZIOM EDUKACYJNY:	PRZEDMIOT:
szkoła podstawowa, klasy 7–8	**biologia (z elementami edukacji ekologicznej)**

TEMAT PRZEWODNI:

Odpowiedzialność za własną planetę – powietrze jako dobro wspólne w świetle przesłania Małego Księcia".

CEL LEKCJI:

kształtowanie postaw odpowiedzialności za jakość powietrza oraz zrozumienie wpływu indywidualnych działań na stan atmosfery, a także rozwijanie empatii wobec środowiska naturalnego – zgodnie z przesłaniem *Małego Księcia* o trosce o własną planetę.

METODY PRACY / DZIAŁANIA NA LEKCJI:

Ćwiczenia praktyczne:

- sprawdź jakość powietrza w swojej okolicy (np. aplikacja Airly) i porównaj dane z innymi miejscowościami,
- zapytaj w pobliskim sklepie lub gospodarstwie, czy warzywa i owoce są lokalne (transport wpływa na emisję CO_2, a więc także na jakość powietrza),
- odpowiedz, jak twój sposób przemieszczania się wpływa na powietrze – rower, autobus, auto, pieszo,

Ćwiczenia terenowe:

- kąpiele leśne (*shinrin-yoku*) – przejdź cichą ścieżką leśną, skup się na oddychaniu, zwróć uwagę na jakość powietrza, zapach roślin, wilgotność; zanotuj, czy czujesz różnicę między powietrzem w lesie i w mieście.

WFOŚiGW w Katowicach
Projekt „Akademia Edukacji Klimatyczno-Środowiskowej dla Nauczycieli" dofinansowano przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

ORGANIZATORZY
KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH
UNIWERSYTET ŚLĄSKI WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY
Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną

PARTNER
EUROPE DIRECT Śląskie

- w lesie lub parku wykonaj „mapę wiatru” – zaznacz miejsca, gdzie czujesz ruch powietrza, i spróbuj wyjaśnić, skąd może wiać,
- zmierz temperaturę w różnych miejscach – miejski chodnik, trawnik, zacienione miejsce – i porównaj, gdzie powietrze jest najbardziej nagrzane,

Ćwiczenia z zakresu sprawczości:

- sadzenia drzew, tworzenie zielonych ogrodów przy szkole,
- wykonanie mini wiatraczka lub prosty anemometru z plastikowych kubków z odzysku, aby obserwować ruch powietrza,
- wykonaj saszetkę zapachową do pokoju ze zużytych tekstyliów – bez aerozoli, które zanieczyszczają powietrze.

Ćwiczenia z wyobraźni:

- stwórz hasła antyreklamowe przeciw produktom emitującym zanieczyszczenia (np. jednorazowe grille, fajerwerki, aerozole),
- opracuj zasady dotyczące tego, jak nie zanieczyszczać powietrza, np. „Nie pal papierosów w domu”, „Wybieram rower”, „Oszczędzam energię”,
- wyobraź sobie planetę Małego Księcia: Jak dba o jej atmosferę? Co by się stało, gdyby ją zaniedbał? Narysuj krótki komiks,

Ćwiczenia z lokalności i regionalności:

- stwórz raport o jakości powietrza w Twoim mieście: temperatury, smog, wilgotność, roślinność,
- zbadaj, jakie gatunki drzew najlepiej wpływają na oczyszczanie powietrza w Twojej okolicy,
- wykonaj mapę miejsc „czystego oddechu” – parki, skwery, aleje drzew,

Ćwiczenia oparte na międzypokoleniowości

- porozmawiaj z rodzicami lub dziadkami o tym, jak pachniało powietrze w czasach ich dzieciństwa, czy było więcej śniegu, czy częściej otwierano okna, jaka była wówczas liczba samochodów. Zapisz ich wspomnienia i porównaj z dzisiejszymi warunkami.

UWAGI DO LEKCJI:

- Warto przeczytać fragmenty *Małego Księcia* dotyczące dbania o planetę, np. o baobabach, o różach, o zamiataniu wulkanów – i wykorzystać je jako metafory dbałości o atmosferę.
- Uczniowie mogą pracować w grupach, ale część ćwiczeń terenowych warto wykonać indywidualnie (np. kąpiele leśne).
- Zachęcaj uczniów do refleksji i rozmowy o odpowiedzialności za powietrze – to temat bliski realnemu życiu.

(EKO)INSPIROWNIK NAUCZYCIELSKI. MATERIAŁY DODATKOWE I MULTIMEDIA:

Saint-Exupéry A., *Mały Książę*, przeł. Jan Szwykowski, Instytut Wydawniczy Nasza Księgarnia, Warszawa 2020.

Wohlleben P., *Sekretne życie drzew*, tłum. E. Kochanowska, Wydawnictwo Otwarte, Kraków 2016.

Simonienko S., *Lasoterapia*, Wydawnictwo Dragon, Bielsko-Biała 2021.

Nasza planeta, reż. A. Chapman, H. Pearson, H. Cordey, S. Lanfear, M. Stark, J. Wilson, 15. 11.2025, https://www.netflix.com/title/80049832

WFOŚiGW w Katowicach

Projekt „Akademia Edukacji Klimatyczno-Środowiskowej dla Nauczycieli” dofinansowano przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

ORGANIZATORZY

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

UNIWERSYTET ŚLĄSKI WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną

PARTNER

EUROPE DIRECT Śląskie

Luz Chemia, *Zanieczyszczenia powietrza. Zadania, klasa 7*, 19.11.2025, https://www.youtube.com/watch?v=7cI7M-4Atm8

SŁOWA KLUCZE:

Mały Książę, czyste powietrze, zanieczyszczenia powietrza, *zero waste*, Ziemia.

Projekt „Akademia Edukacji Klimatyczno-
-Środowiskowej dla Nauczycieli" dofinansowano
przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

WFOŚiGW w Katowicach

ORGANIZATORZY

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

UNIWERSYTET ŚLĄSKI WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną

PARTNER

EUROPE DIRECT Śląskie